

Kammarrätten i Stockholm

kammarrattenstockholm@dom.se

KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM
Rotel 034

INKOM: 2021-06-18
MALNR: 2331-21
AKTBIL: 8

LUXURYWATCHES STOCKHOLM AB ./. Länsstyrelsen i Stockholms län, målnummer 2331- 21

Länsstyrelsen har förelagts att yttra sig i målet. Vad LUXURYWATCHES STOCKHOLM AB (bolaget) anför i sitt överklagande föranleder ingen annan bedömning än den som tidigare gjorts. Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och bestrider bifall till överklagandet. Till grund för bestridandet hänvisar Länsstyrelsen till det nedan angivna, Länsstyrelsens beslut om sanktionsavgift daterat den 30 juni 2020 (beslutet) och vad som tidigare anförts i målet vid förvaltningsrätten.

I fråga om tillsynspliktig verksamhet

- I sitt överklagande anför bolaget bland annat att den kontanta hanteringen omfattade endast en mindre del av den totala omsättningen. Med anledning av detta önskar Länsstyrelsen särskilt framhålla följande.
 - För det fall en verksamhetsutövare bedriver sådan verksamhet som omfattas av 1 kap. 2 § första stycket 15 penningtvättslagen så omfattas hela verksamheten av penningtvättsregelverket, inte endast den verksamhet som avser kontanthandel uppgående till gränsbeloppet, vilket även förvaltningsrätten slagit fast, i bland andra, den nu överklagade domen. Därtill omfattas verksamhetsutövare som bedriver handel med varor mot kontantbetalning redan då det kan antas att det i verksamheten genomförs eller kommer att genomföras enstaka eller sammanhängande transaktioner som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer. Det vill säga, även om bolaget inte hade genomfört en enda kontanttransaktion hade de nu konstaterade överträdelserna av penningtvättsregelverket avseende den allmänna riskbedömningen och de rutiner och riktlinjer bolaget är skyldigt att ha i verksamheten kunnat föranleda ingripande genom beslut om sanktionsavgift och därmed vägts in vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Överträdelser av penningtvättslagen kan alltså ske även om verksamheten inte mottagit eller utbetalat några kontanter. Detta har förvaltningsrätten också slagit fast i den nu överklagade domen.

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

- Länsstyrelsens tillsyn har således omfattat hela bolagets verksamhet som avser handel med varor och inte endast den del som skett mot kontantbetalning.

I fråga om val av ingripande och sanktionsavgiftens storlek

Förmildrande omständigheter

- I fråga om förmildrande omständigheter framhåller bolaget att det samarbetat med Länsstyrelsen på ett sätt som utgör en förmildrande omständighet samt att bolaget snabbt upphört med överträdelsen genom att ha avslutat kontanthantering.
- Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte har, i väsentlig utsträckning, genom ett aktivt samarbete underlättat tillsynsmyndighetens utredning. Av förarbetena framgår att det för bestämmelsens tillämpning bör krävas att verksamhetsutövaren självmant för fram viktig information som myndigheter inte redan förfogar över, prop. 2016/17:173 s. 555. Allt underlag som finns i detta ärende har bolaget kommit in med efter Länsstyrelsens begäran därom. Bolaget har således inte självant för fram någon viktig information utan allt underlag har lämnats in på myndighetens begäran. Underlaget som getts in i ärendet har dessutom inte varit komplett. Bolagets samarbete har således inte varit sådant att det kan anses tala i förmildrande riktning.
- Länsstyrelsen har beaktat samtliga relevanta omständigheter i ärendet *vid* val av ingripande och *när* sanktionsavgiftens storlek fastställdes. Vad gäller frågan om upphörande med kontanthantering önskar Länsstyrelsen därtill särskilt hänvisa till det som anförts i Länsstyrelsens yttrande den 17 december 2020 under handläggning hos förvaltningsrätten. Bolaget hade således, trots bevisbördan som ålegat det, *vid beslutstillfället* inte visat att det har upphört med kontanthantering eller att det inte var sannolikt att kontanta transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, motsvarande gränsbeloppet kunde komma att genomföras.
- Att bolaget eventuellt upphört med kontanthantering efter beslutet om sanktionsavgift är inte en omständighet som förelegat vid beslutstillfället och därför inte kunnat beaktas vid val av ingripande och bestämmande av sanktionsavgiftens storlek.
- Frågan om huruvida den omständigheten att verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen efter Länsstyrelsens beslut om sanktionsavgift ska beaktas såsom förmildrande eller inte har prövats av Förvaltningsrätten i Stockholm i mål med nummer 23805-20. Förvaltningsrätten ansåg att några omständigheter som skulle beaktas såsom förmildrande inte förelegat i det angivna målet.

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

Tillämpliga bestämmelser vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek

- Bolaget anför att den vinst som bolaget gjort till följd av överträdelser kan beräknas. Bolaget har därför räknat ut vinsten från de kontanta transaktioner som ingått i Länsstyrelsens stickprovskontroll.
- Länsstyrelsen hänvisar till det myndigheten anført i frågan under handläggning hos förvaltningsrätten med följande tillägg. Om en verksamhetsutövare, som framgått ovan, bedriver sådan verksamhet som omfattas av 1 kap. 2 § första stycket 15 penningtvättslagen så omfattas *hela* verksamheten av penningtvättsregelverket, inte endast den verksamhet som avser kontanthandel uppgående till gränsbeloppet. För det fall endast kontanta transaktioner hade omfattats av regelverket hade vinsten heller inte varit begränsad till att avse endast de kontanta transaktioner som ingått i Länsstyrelsens stickprovskontroll. Detta eftersom bolaget har genomfört fler kontanta transaktioner där bolaget varit skyldigt att vidta åtgärder för att uppnå tillräcklig kundkännedom än de som ingått i Länsstyrelsens stickprovskontroll.

Länsstyrelsen menar vidare att vinsten inte heller kan fastställas då bolaget, till följd av överträdelserna som har kunnat påvisas, fått ökade intäkter i verksamheten då de nu aktuella överträdelserna möjliggjort ekonomiska aktiviteter som enligt penningtvättsregelverket, under rådande förhållanden i bolaget, varit förbjudna samtidigt som bolaget undgått de kostnader som annars skulle uppstå för bolagets regelefterlevnad. Bolagets bristande efterlevnad har således inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvättsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket vilket har främjat osund konkurrens på marknaden.

Den vinst som bolaget har gjort till följd av samtliga överträdelser kan således inte fastställas. Sanktionsavgiftens storlek i detta fall ska därför bestämmas med stöd av 7 kap. 14 första stycket 2 penningtvättslagen.

Försvårande omständigheter

- Bolaget anför att förvaltningsrätten korrekt bedömt att det inte finns några försvårande omständigheter och att de nu aktuella överträdelserna inte har skett med uppsåt eller i syfte att tvätta pengar.
- Länsstyrelsen delar inte förvaltningsrättens bedömning i fråga om försvårande omständigheter och menar att myndighetens utredning visar att sådana försvårande omständigheter som avses i 7 kap. 13 § *första stycket* penningtvättslagen föreligger och ska vägas in vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Att så är fallet framgår av Länsstyrelsens beslut.

Av 7 kap. 13 § *första stycket* penningtvättslagen framgår att tillsynsmyndigheten, vid valet av ingripande, ska ta hänsyn till *hur*

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

allvarlig överträdelsen är och *hur* länge den har pågått. Därtill ska *särskild* hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.

Av specialmotiveringen till 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen framgår att där angivna omständigheter är typiskt sett relevanta och kan påverka valet av ingripande i *både* förmildrande och försvårande riktning, prop. 2016/17:173 s. 554 f. Av förarbeten framgår även att i 7 kap 13 § penningtvättslagen angivna omständigheter endast är exemplifierande, prop. 2016/17:173 s. 411.

De försvårande omständigheter som med stöd av 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen ska beaktas i nu aktuellt mål är varaktigheten av överträdelserna, att de överträdelser som begåtts till övervägande del varit synnerligen allvarliga samt att samtliga överträdelser har legat inom bolagets kontroll. Såsom försvårande omständigheter åberopar Länsstyrelsen således följande:

- Av Länsstyrelsens utredning framgår att bolagets allmänna riskbedömning under tillsynsperioden varit så bristfällig att den inte kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner och riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolagets rutiner och riktlinjer har heller inte varit tillräckliga för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Tillsynsperioden har omfattat ca två år. Överträdelserna innebärande att bolaget inte haft tillräckliga åtgärder för motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism har således pågått under, i vart fall, ca två år.
- Trots att bolaget inte haft en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning samt tillräckliga rutiner och riktlinjer har bolaget genomfört samtliga granskade transaktioner, motsvarande 5 000 euro eller mer, som sammanlagt uppgått till ca 3,7 miljoner kronor kontant. Totalt belopp som de granskade kunderna har handlat för har uppgått till ca 4,9 miljoner kronor.
- Bolaget har genomfört i vart fall ett tiotal transaktioner där del-/betalning kontant vid köptillfälle uppgått till motsvarande 5 000 euro eller mer och som ingått i Länsstyrelsens stickprovskontroll. Länsstyrelsen bedömde att bolaget inte vid något av dessa fall hade vidtagit tillräckliga åtgärder för kundkännedom.

Länsstyrelsens utredning visar bland annat att det högsta belopp som bolaget tagit emot kontant per ett enda köptillfälle uppgått till 228 000 kronor utan att tillräckliga kundkännedomsåtgärder vidtagits.

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

- Bolaget får inte utföra enstaka transaktioner om tillräcklig kundkännedom inte uppnåts. I avsaknad av tillräckliga rutiner och riktlinjer har bolaget inte haft förutsättningar för att kunna bedöma vad som är tillräcklig kundkännedom. Bolaget har därför inte heller kunnat göra en bedömning om bolagets produkter inte utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, eller i vart fall kunnat upptäcka och förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism om kunden ägnar sig åt detta. Bolaget har således i strid med förbud som gäller enligt penningtvättsregelverket genomfört ett stort antal transaktioner.
- Länsstyrelsen anser vidare att bolaget till följd av ovan överträdelser fått ökade intäkter i verksamheten då de nu aktuella överträdelserna möjliggjort ekonomiska aktiviteter som enligt penningtvättsregelverket, under rådande förhållanden i bolaget, varit förbjudna samtidigt som bolaget undgått de kostnader som annars skulle uppstå för bolagets regelefterlevnad. Bolagets bristande efterlevnad har således inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvättsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket.
- Det sammanlagda belopp som bolaget tagit emot kontant under tillsynsperioden, enligt förteckningen som bolaget lämnat in över samtliga kontanta transaktioner, uppgår till ca 5,6 miljoner kronor. Bolaget har även kommit in med ett utdrag över kontanta insättningar från Loomis Sverige AB avseende motsvarande period där det framgår att det sammanlagda beloppet kontant istället uppgår till ca 10,2 miljoner kronor.
- Därtill omfattas bolagets hela verksamhet av penningtvättsregelverket vid avvikelser, misstänkta aktiviteter och transaktioner. Bolaget har därför varit skyldigt att agera på avvikelser, misstänkta aktiviteter och transaktioner även vid kontanttransaktioner som understigit 5 000 euro samt vid betalningar som skett på annat sätt än med kontanter, prop. 2016/17:173 s. 232. Att bolaget uppgett att det har varit av uppfattningen att alla transaktioner under 15 000 euro inte omfattats av penningtvättsregelverket innebär att samtliga transaktioner som skett kontant och även sådana transaktioner som skett med andra betalmedel än kontanter inte granskats. Bolaget har därför inte haft möjlighet att upptäcka avvikande eller misstänkta transaktioner.
- De nu aktuella överträdelserna har helt legat inom bolagets kontroll. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har bedrivit verksamheten som omfattas av penningtvättsregelverket trots

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

att tillräckliga rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten ska utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism inte funnits i verksamheten. Därtill har bolaget genom aktivt handlande överträtt förbudet som gäller enligt penningtvättsregelverket vad avser att inte genomföra enstaka transaktioner om tillräcklig kundkännedom inte uppnåtts.

Det bolaget anfört om att de interna rutinerna har tagits fram av bolagets rådgivare (redovisningskonsult och skattejurist) som angivit att dessa uppfyllt de gällande kraven ändrar inte Länsstyrelsens bedömning vad gäller bolagets grad av ansvar. Detta med beaktande av att ansvaret för efterlevnad av bestämmelser i penningtvättsregelverket inte kan delegeras. För att verksamhetsutövaren ska kunna fullfölja de skyldigheter som följer av penningtvättsregelverket krävs betydande insatser av både förberedande och operativ art. Det är därför möjligt för en verksamhetsutövare som bedriver yrkesmässig handel med varor att genom egna åtgärder kunna påverka om den ska omfattas av regelverket eller inte genom att på andra sätt minska risken för att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, t ex genom att upphöra med eller begränsa den kontanta hanteringen på så sätt att verksamheten inte ska omfattas av penningtvättslagen. Mot denna bakgrund menar Länsstyrelsen att den omständigheten att bolagets ägare inte haft någon egen kompetens att bedöma om huruvida bolagets rutiner uppfyllt kraven inte ska tillmätas någon betydelse, i förmildrande riktning, i fråga om graden av ansvar. Bolaget borde, genom egna åtgärder, ha sett till att de inte omfattas av penningtvättsregelverket.

- Länsstyrelsen bedömer även att den omständigheten att bolaget drivit verksamheten som löper hög risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism samtidigt som bolaget inte vidtagit tillräckliga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism under tillsynsperioden talar i försvårande riktning.
- Vad gäller det bolaget anför om att överträdelserna inte har skett med uppsåt eller i syfte att tvätta pengar vill Länsstyrelsen särskilt påpeka följande. Länsstyrelsen har möjlighet att ingripa mot personer som ingår i verksamhetsutövarens ledning, 7 kap. 12 § penningtvättslagen. Ingripande mot sådana personer förutsätter bland annat att överträdelsen orsakats med uppsåt eller av grov oaktsamhet. Ett subjektivt rekvisit är således aktuellt att bedöma vid ingripanden mot personer som ingår i verksamhetsutövarens ledning.

Länsstyrelsen konstaterar att det inte finns utrymme i penningtvättslagen att beakta huruvida en överträdelse skett av grov

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

oaktsamhet eller uppsåt när ingripandet, såsom i nu aktuellt mål, riktas mot en juridisk person. Länsstyrelsen har i sitt beslut därför inte gått in i en bedömning av huruvida överträdelserna skett uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Det som kan beaktas, i fall då ingripandet riktas mot en juridisk person, är om överträdelserna har legat inom bolagets kontroll.

Länsstyrelsen menar mot denna bakgrund att bedömningen av grad av ansvar i nu aktuellt mål istället ska avse en bedömning av om huruvida överträdelserna legat inom bolagets kontroll. Samtliga överträdelser som Länsstyrelsen konstaterat hos bolaget har legat inom bolagets kontroll.

- Oaktat det ovan anförda önskar Länsstyrelsen framhålla följande. Huruvida verksamhetsutövaren eller personer i dess ledning medvetet tagit emot pengar från brottslig verksamhet är inte en omständighet som Länsstyrelsen ska utreda och bedöma då Länsstyrelsen är en tillsynsmyndighet och inte en brottsbekämpande eller brottsutredande myndighet. Av förarbetena framgår att Länsstyrelsen vid sin bedömning av om överträdelserna orsakats med uppsåt eller av grov oaktsamhet istället har att beakta exempelvis om verksamhetsutövaren eller personen i fråga har underlåtit att sätta sig in i innebörden av sådana regler som har väsentligt betydelse för verksamheten, prop. 2016/17:173 s. 554. Med beaktande av detta samt omständigheterna i nu aktuellt mål är Länsstyrelsens bedömning att de nu aktuella överträdelserna har orsakats i vart fall av grov oaktsamhet.
- Sammantaget menar Länsstyrelsen att sådana försvårande omständigheter som avses i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen föreligger.

Bolagets ekonomiska ställning

- Med beaktande av Kammarrätten i Jönköpings dom i målnummer 3333-19 framhåller bolaget att kammarrätten uttalade att det högsta beloppet för sanktionsavgifter riktar sig mot verksamheter som kan ha betydligt större omsättning än Casino Cosmopol.
- Länsstyrelsen vill här särskilt framhålla att det av aktuella domen även framgår att bedömning i målet inte på något sätt fråntar myndigheternas möjlighet att besluta om högre avgifter vid allvarliga överträdelser, även för ett bolag med lägre omsättning. Därtill anges i domen att överträdelserna i det granskade underlaget inte är av sådan omfattning att avgiften bör sättas i den högre regionen av vad som är möjligt. Länsstyrelsens tillsynsperiod har, som framgått tidigare, omfattat ca två år. Överträdelserna har pågått under hela tillsynsperioden. Detta innebär bland annat att underlaget i nu aktuellt mål är betydligt mer omfattande än i det ovan angivna målet.

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

- Av 7 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen framgår att bestämmelser i nämnda kapitel tar sikte på verksamhetsutövare som framgår av 1 kap. 2 § första stycket 15, 18, 19 och 21-23 samma lag, det vill säga sådana som endast länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län har tillsynsansvar över. Det sjunde kapitlet om tillsyn och ingripanden är således direkt tillämpligt på de så kallade icke-finansiella verksamhetsutövarna vars verksamhet, i de delar som omfattas av penningtvätsregelverket, inte regleras i en särskild rörelselag.

Bolaget bedriver sådan verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 15 penningtvättslagen. Detta innebär att bestämmelserna i det sjunde kapitlet är fullt ut tillämpliga på bolaget, det vill säga även bestämmelserna som reglerar sanktionsavgiftens storlek.

Av 7 kap. 14 § första stycket 2 penningtvättslagen framgår att sanktionsavgiften som högst får fastställas till ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro. Som framgått ovan är bestämmelser i sjunde kapitlet fullt ut tillämpliga på bolaget. Någon begränsning i fråga om sanktionsavgiftens storlek är därför inte avsedd varför en sanktion uppgående till en miljon euro vid överträdelser av 2-6 kap. samt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen kan aktualiseras.

- Av 7 kap. 16 § penningtvättslagen framgår att det, vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek, ska tas *särskild* hänsyn till sådana omständigheter som anges i 13 § samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa den vinst som gjorts till följd av de begångna överträdelserna. Av förarbetena framgår att sanktionsavgiftens storlek bör, som en allmän utgångspunkt, stå i proportion till överträdelsens allvarighet, prop. 2016/17:173 s. 556. Förutom överträdelsens allvarighet är bolagets finansiella ställning en av de omständigheter som ska särskilt beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Det är således inte bolagets finansiella ställning som bör vara utgångspunkt vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek utan utgångspunkten bör vara överträdelsernas allvarighet. Bolagets finansiella ställning ska dock särskilt beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek vilket också gjorts både av Länsstyrelsen och förvaltningsrätten.
 - Sammantaget anser Länsstyrelsen att den av förvaltningsrätten fastställda sanktionsavgiften är proportionell, effektiv och avskräckande med hänsyn tagen till de allvarliga överträdelserna och bolagets ekonomiska ställning
- Det bolaget i övrigt anfört i sitt överklagande ändrar inte Länsstyrelsens bedömning.

Datum
2021-06-18

Beteckning
209-35118-2021

Yttrandet har fattats av ställföreträdande chef för avdelningen för rättsliga frågor Helena Remnerud med jurist Diana Berkusaite som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnad chefsjurist Anna Månsson Nylén och jurist Frida Berglund medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.